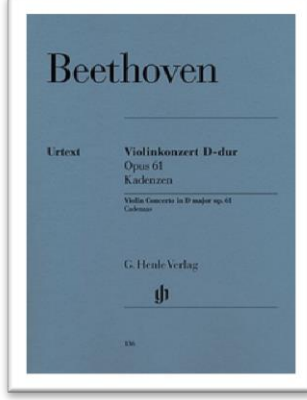

Keman Konçertosu, Re Majör Op.61

* Allegro ma non troppo-Cadenza-Tempo I * Largetto * Rondo (Allegro-Cadenza-Tempo I)

Günümüzün en büyük keman konçertosu olarak kabul edilir Op.61 Keman Konçertosu. Beethoven 1806 yılında bestelediği tek keman konçertosunu kemancı Franz Clement (1780-1842) için yazmasına karşın, gençlik arkadaşı Stephan von Breuning'e ithaf etmiştir. Beethoven daha önce Op.40 ve Op.50 olarak numaralanan, keman ve orkestra için Romans adıyla iki eser bestelemiştir. Kendisi için oldukça verimli bir yıl olan 1806'da Op.59 Yaylı Çalgılar Dörtlüleri'ni, 4. Senfoni'siyle 4. Piyano Konçertosu'nu yazan Beethoven, keman konçertosunun solo partisi için pratik yönden Franz Clement'ten yararlanmıştır. Ancak eserin ilk yorumu hiç de kolay olmamıştır: Viyana'da 1806 Noel gecesinden bir gün önce, partiyonun önemli bölümü henüz hazır değildi. Theater an der Wien Orkestrası'nın başkemancısı ve yöneticisi, harika çocuk olarak ün kazanan ve konserin odak noktası olan 26 yaşındaki Clement, partisinin çoğunun notasını "Prima Vista" (ilk görüşte) çalmak zorunda kalıyordu. Beethoven'de bu geç kalışının suçluluğunu hissetmiş, kendisini affettirmek için eserin başına merhamet anlamına gelen Clement kelimesiyle ilgili, yarı İtalyanca, yarı Fransızca "Concert per clemenza pour

Clement" cümlesini yazmış, konçertoya merhamet gösterilmesini dilemişti.

Ayrıca Mehul'ün uvertürü, Mozart ve Cherubini'nin bazı eserlerinin yer aldığı konser, solistin Fantasia'sı ile bitiyordu. Bugün bile provasız çalınmasına pek cesaret edilmeyen Beethoven'in konçertosu, bölümler halinde seslendirilmiş, arada Clement bazı virtüöz soloları, tek tel üzerinde çaldığı kendi sonatını da yorumlamış, hatta bunu kemani ters tutarak – o çağda istenilen gösteriler gibi – yapmıştı. Bu gösteriler daha sonradan alayla anımsanmasına karşın dinleyiciler solisti çok beğenmiş, konçerto da kabullenilmişti. Ancak basın daha katıydı: Wiener Theaterzeitung, eserin özgünlüğü ve güzellikler içeren birçok pasaj nedeniyle alkışlandığını, ama orkestranın kopmalar gösterdiğini, konçertodaki ilintisiz tekrarların, üst üste yığılmış fikirlerin yorucu olduğunu belirtmişti. Ciddi bir eleştirmen de "Beethoven'in ne yazık ki 1. ya da 2. Senfoni'leri gibi eserleri artık insanlığa hediye etmediği"nden yakınıyordu. Beethoven arkadaşı Bayan von Breuning için konçertonun bir piyano düzenlemesini de yapmış ve her iki versiyon 1809'da yayınlanmıştı.

Konçerto ancak bestecinin ölümünden 17 yıl sonra konser salonlarında yaygınlaşabilmiştir: 1844'te, 12 yaşındaki Joseph Joachim, Mendelssohn'un yönetimindeki Londra Filarmoni Derneği Orkestrası eşliğinde – daha önce 14 yaşındaki Henri Vieuxtemps ve daha sonra 11 yaşındaki Yehudi Menuhin'in yaptıkları gibi – konçertoyu seslendirmiş, daha sık çalınması için büyük çaba göstermiştir. Eseri "Ruhsal bir Everest"e benzeten ünlü şef Fritz Busch 1927'de, kısa pantolonlu harika çocuk Menuhin'e "kimse çocuk sinema yıldızı Jackie Coogan'ın Hamlet'i oynamasına izin vermiyor" diye söylenmiş, ancak provadan sonra olumlu yanıtı vermiştir.

Keman konçertoları arasında, gerçekten de zirvede duran eser, bir bütün halinde dinlendiği zaman içtenlikle keman-orkestra diyalogu sezilebilen, gösterişe ve solistik virtüözlüğe önem vermeyen, tekniğin üzerindeki anlamlı güzelliğiyle Beethoven'in tek lirik konçertosudur. Aynı yıl yazılan 4. Piyano Konçertosu'ndaki solistle orkestra arasındaki, daha ilk bakıştaki savaşım yerine, bu eserde karşılıklı konuşma yeğlenmiş; solistten formu, özü ve ruhsal yapıyı kavraması istenmiştir. Ancak, son bölümü parlak bir yorum gerektiren konçertonun yapısıyla ünlü solistler de ilgilenmiş, Josepj Joachim ve Franz Kreisler gibi kemancılar, hatta günümüz

bestecilerinden Alfred Schnittke, eser için kadans bestelemiştir.

4/4'lük ölçüde, çok hafif timpani vuruşlarıyla, o kadar çabuk olmayan (Allegro ma non troppo) tempoda başlayan 1. bölüm, uzun bir orkestra girişini içerir. Baştaki dört darbenin ilginç bir öyküsü de vardır: Beethoven, sağırılığının arttığı günlerde bir şey duyar gibi olur. Kuşkuyla pencereye doğru gittiğinde, komşu kapının vurulduğunu görür ve işitme duyusunu hala yitirmediğine sevinerek bu vuruşları konçertoda değerlendirir. Beşincisi, tahta üflemeli çalgıların girişiyle altta kalan bu vuruşlar sanki eserin nabızı gibidir. Birbirine yakın altı yan temanın duyurulduğu orkestral ritornello, barışçı bir hava oluşturur. Her iki ana temayı da önce üflemeli çalgılar duyurur. Özellikle, ilahi benzeri diyatonik melodi bölümün sonuna da egemen olur. Solist ise yumuşak bir kadans ile girer ve timpanilerin nabız atışıyla izlenir. Solo keman uzun bir yay çekişiyle duygulu şarkısını sunar. Konçertonun yarı uzunluğunu aşan birinci bölümde, ikinci orkestra tuttisi daha güçlüdür. Özellikle ikinci temanın değerlendirildiği son bölme, kemanın zirveye özgürce yükselişine de sahne olur. Genellikle Kreisler'in kadansının çalındığı bölmeden sonra kısa bir coda ile ilk bölüm biter.

Sol Majör tonda ve 4/4'lük ölçüdeki 2. bölüm kısa, zarif ve romantik bir romanstır. Pek ağırdan biraz hızlıca (Larghetto) tempoda lirik yoğunluk daha da artar. Sanki finale giriş hazırlanmaktadır. Ana tema sürdünli yaylı çalgılarca çok hafif sunulur. Sonra korno, klarinet ve fagota ulaşır. Keman bu diyaloga katılıt ve ezgiyi süsler. Tema sonra, önce yaylılar tarafından daha güçlü tekrarlanır; buna üflemeli çalgılar yanıt verir ve ikinci bir temanın keman tarafından şarkı söyler gibi

sunulmasına olanak sağlar. Kemanın kısa bir kadansı ile ara verilmeden finale geçilir.

6/8'lik ölçüde, Re Majör tonda ve çabuk (Allegro) tempodaki 3. bölüm canlı ve neşeli bir av borusu çağrısını andıran bir Rondo'dur. Temayı bu kez önce keman sunar. Ritmik rondo, kemana her türlü virtüözlük olanağını sağlar ve zaman zaman minör tonda eğlenceli biçimde kesilmesine karşın, neşesini sürdürür, yine kemanla son akorlara ulaşır.

Beethoven 1807'de eseri piyano konçertosu olarak da düzenlemiş ve Stefan von Breuning'in iyi bir piyanist olan eşi Julie'ye ithaf etmiştir.

(Süre 43')

Beethoven-Violin Concerto in D Major Op. 61 (Complete)

<http://www.youtube.com/watch?v=CMP2fPT6cJA>

Yehudi Menuhin "Violin Concerto D Major, op. 61" (1. Mov.) Beethoven

<http://www.youtube.com/watch?v=CkD3V2kVQJO>

Yehudi Menuhin "Violin Concerto D Major, op. 61" (2. Mov.) Beethoven

<http://www.youtube.com/watch?v=k9xSLOKR6o>

Yehudi Menuhin "Violin Concerto D Major, op. 61" (3. Mov.) Beethoven

<http://www.youtube.com/watch?v=3NfQJN55rCI>

Yehudi Menuhin "Violin Concerto" Beethoven

http://www.youtube.com/watch?v=Nr_w3JTjCv0

Beethoven Violin Concerto D major Op 61, Yehudi Menuhin, Colin Davis

London Symphony

<http://www.youtube.com/watch?v=XJi8IZa4Z2E>

Itzhak Perlman Beethoven violin concerto

http://www.youtube.com/watch?v=ESpi9J-pt_w

Christian Ferras plays Sibelius Violin Concerto: 2nd mov.

<http://www.youtube.com/watch?v=qYR9ychIPc#t=250>

Christian Ferras "Violin Concerto (1. Mov.) Beethoven

http://www.youtube.com/watch?v=54cw9_4WUWU8&feature=youtu.be

Ruggiero RICCI @ BEETHOVEN Violin Concerto (I) with 14 cadenzas, 1994

http://www.youtube.com/watch?v=dQ2ihBH2I_s&feature=youtu.be

Beethoven Violin Concerto - Schnittke Cadenza Mov 3 - Kremer

<http://www.youtube.com/watch?v=LdMgTt4D-C8>

